

УДК 821.161.2-3'06

DOI: 10.31471/2304-7402-2022-17(65)-372-380

ПОДІЇ РОСІЙСЬКО-УКРАЇНСЬКОЇ ВІЙНИ В АНТИМІЛІТАРНІЙ ПРОЗІ СУЧАСНИХ УКРАЇНСЬКИХ АВТОРІВ: КРИЗЬ ПРИЗМУ АНТИКОЛОНІАЛЬНОЇ КРИТИКИ

І. В. Волосянко

ЗВО «Університет Короля Данила»;

вул. Є. Коновальця, 35, м. Івано-Франківськ, Україна;

Тел 097-583-56-20, e-mail: volosiankoivanna@gmail.com

*Історія російсько-української війни, починаючи ще з 2014 року, а особливо після 24 лютого 2022 року, стала потужним каталізатором розвитку нової української антивоєнної прози, котра репрезентує війну як абсурдну реальність у всіх її виявах – біль, жах, руйнування, смерть. Упродовж останніх років вийшла друком доволі помітна кількість різноманітних видань про АТО, події на сході країни, серед яких важливе місце посідають твори Світлани Талан «Ракурс» та «Оголений нерв», Леоніда Капелюшного «Дике поле» тощо. **Мета статті** полягає у необхідності дослідити ідейно-естетичні особливості прози сучасних українських авторів про події російсько-української війни.*

У статті з'ясовано, як через воєнні вчинки розкриваються характеристики персонажів, їхня психологія та мотивація. Особливу увагу приділено історично-соціальному контексту як чиннику, який впливає на поведінку героїв-сучасників і формує їх. З огляду на це під час вивчення художнього показу цих подій у літературних текстах українських письменників, що досліджуються, актуалізовано методологію постколоніальної критики, яка володіє інструментарієм тлумачення історичних ексцесів, їхніх причин, а також віддалених наслідків, у тому числі майже 400-літнього панування Росії над Україною, постійного винищування найменших паростків української самоідентифікації і намагання нашого народу боронити й сповідувати власну національну ідею української незалежності.

Для аналізу художніх текстів про перший етап російсько-української війни (2014 – 2021 рр.) використано праці О. Багана, Є. Гуцала Д. Донцова, В. Лизанчука, Ю. Липи як якісний інструментарій постколоніальної критики, що має найкращий результат при трактуванні долі постколоніальних держав, а саме такою виявляється й Україна впродовж усіх років своєї новітньої історії (1991 – 2022).

Ключові слова: *віковічне протистояння України та Росії, українська національна ідея, Збройні Сили України, гібридна війна, анексія Росією Криму, героїчний пафос визвольної боротьби українського народу.*

Основний виклад матеріалу.

Зважаючи на те, що постколоніальна критика більше надається для дослідження таких наук, як історія чи політологія, аніж для літературознавчого аналізу, у роботі ми задіяли весь літературознавчий апарат. Взятю до уваги, що генотип художнього твору – це його норма, а форми аналізу літературних текстів зумовлюються своєрідністю дослідження літературного явища (феномену) й тією метою, яку ставить перед собою дослідник. Наприклад, генотипом повістей Світлани Талан «Оголений нерв» та «Повернутися дощем» (кожна складається з двох книг) є те, що разом вони становлять повість-тетралогію, яка мала би бути під спільною назвою, а ці назви, що дала своїм повістям-дилогіям авторка, мали би стати назвами внутрішніми.

При аналізі твору літературознавці здебільшого використовують такі інструментарії, як розчленування, експлікація, коментування, звичайний аналіз, який зумовлює поєднання синтезу, систематизації й класифікації компонентів, що виконують цілий спектр функцій: насамперед змістову, конструктивну й художню. Найбільш типовим у наукових дослідженнях є поступальний аналіз. Проте іноді використовується і зворотній, який розглядає спочатку твір, а потім аналізує причину/причини його появи. Ми використовували обидва типи літературного аналізу.

Методологія аналізу. Для ґрунтовного дослідження зазначеної теми ми використовували різні методи: герменевтику, компаративістику, архетипну й постколоніальну критики. Певною мірою саме компаративістика дає можливість порівнювати події Другої світової війни на території України з подіями війни теперішньої. Наприклад, страждання героя повісті Павла Загребельного «Дума про невмирущого» Андрія Коваленка в німецькому полоні дуже подібні до пережитого Настею, героїнею повістей Світлани Талан «Оголений нерв» та «Повернутися дощем», у полоні російсько-сепаратистському, а загибель Настини дочки Іванки від рук сепаратистів асоціюється з розстрілом радянських парашутисток радянським розвідником у романі Івана Багряного «Огненне коло».

За допомогою методології міфологізму (архетипної критики) ми звернули увагу на архетип дороги, кільцевої подорожі. Аналогічні до Гомерової мандрівки Одиссея важкі випробування випадають на долю героїв повістей Світлани Талан «Повернутися дощем» й «Оголений нерв». Героїня твору «Оголений нерв» Іванна працює на сепаратистів, воює на їхньому боці барикад, але, прозрівши, намагається повернутися додому. Тікає з Сєверодонецька в Росію Настина свекруха, але повертається, щоб померти в рідному місті. Виїжджає в Галичину Настина мати, яку на Донбасі завжди вважали «бандерівкою», але навіть купивши будинок і придбавши пару коней, повертається до дочки. Потрапляють у російсько-сепаратистський полон Настя з коханим, але дивом рятуються й знову опиняються в Сєверодонецьку.

Російська колоніальна політика стосовно України завжди велася більшою мірою приховано, латентно, замасковувалася своєрідними формами нібито братерського ставлення і щирої допомоги, проте в реальності проявлялася водночас тільки великим обсягом нещадних переслідувань, утисків і кар. Такі деструктивні процеси зруйнували спонтанне державницьке мислення нашого народу початку ХХ ст. зсередини, адже були віхами «того модерного москвофільства» (Д. Донцов), яке формувалося в Україні впродовж ХІХ ст. і суттєво гальмувало становлення нової української нації» [2, с. 21]. Євген Гуцало в книзі «Ментальність орди» наводить цитати російських військових діячів, які проливають яскраве світло на джерела збагачення Росії. Наприклад, генерал М. Скобелев не приховує політики мародерства: «Неприятель должен кормить нас даром. И без того наш народ нищий по сравнению с соседями» [3, с. 178–179]. Ця безсоромна «убогість» російських «переможців», всього російського народу, який постійно величається своїм «великим минулим» і якого на війну жене «дух неситості» [9, с. 232] присутня й нині у російсько-українській війні. Врешті, навіть відома російська правозахисниця Валерія Новодворська визнавала, що незалежній Україні її свобода по сусідству з Росією взагалі нічим і ніколи не буде гарантована, окрім українського національного героїзму [9, с. 104].

Безперечно, що без зрадників з українського боку в насаджуванні малоросійства впродовж століть також не обходилося. Інокентій Гізель підказав московитам велику хитрість: іменувати «руськими» у значенні «російські» всі українські культурні й історичні набутки: «Ця легальна інкорпорація української історії – це найбільша ідеологічна і культурна крадіжка у світі» [2, с. 65]. Насправді саме український народ був прямим спадкоємцем Київської Русі питома «руським», а через привласнену чужинцями назву сприймав московитів за собі тотожний народ. Врешті, в художніх текстах, які ми аналізуємо, жителі Донбасу вважають себе «руськими» саме з цієї причини, а не тому, що вони родом з Росії. Повністю асимілювати нашу націю було би тільки справою часу, якби лиш об'єктивно не проявилися настільки різними й далекими ментальність і світогляд українського та російського народів. Але витворити масову когорту малоросів у таких умовах не було непосильним завданням для народу окупанта, оскільки «*малорос – це не поневолений українець, а скалічений духовно покруч, прислужник, зрадник з пониклою пам'яттю*» [7, с. 131].

Яничарство ж, як відомо з історії, стає найбільш поширеним не тоді, коли виникає загроза для фізичного життя окремих особистостей, а коли висміювання, остракізм і моральне знущення ворогів над поневоленим народом набирають масовості й невідворотності. Відомо, що в ХХ – ХХІ століттях в Криму й на Донбасі українці вже в третьому-четвертому поколінні у всіх сферах життя користувалися російською мовою, бо представники влади українську мову та її носіїв постійно ви-

сміювали. Тож у романі Світлани Талан «Ракурс» літня жінка Наталія, зазомбована російською ідеологією, живе і мислить згідно з російськими лекалами: *«Так уже склалося історично, що російська мова стала нашою рідною... Я добре знаю українську, але в такому віці змусити мене розмовляти українською просто абсурдно»* [15, с. 35]. Її син Євген, вступ якого в армію сепаратистів вона щиро схвалює, із друзями легко-вірно поширюють неперевірену інформацію про події на київському Майдані під час Революції Гідності, західних українців вважають своїми потенційними ворогами.

Подібні тенденції ставлення східних українців до західних проявляє і герой роману Леоніда Капелюшного «Дике поле» Павло Горлач, який також спочатку був серед сепаратистів, але прозрівши, робить невтішні висновки стосовно власних земляків: *«Ніхто...ніколи не був далі Донецька, ніхто нічого не знав про Київ, окрім того, що там запанувала фашистська хунта. Знайшлася б інша лярва і розказала, що на Майдані розпинають чи живцем спалюють дітей – повірили б»* [8, с. 238]. Багаторічне введення в обіг радянськими ідеологами лексем «западенці», «бандьори» створило негативну конотацію, адже в підтексті таких зумисно перекручених лексем йшлося нібито про грішників, під якими земля западається, а лексема «бандьори» асоціативно скеровувалася до лексичного значення слова «бандити». Навіть якщо й вживався прикметник, утворений від прізвища Степана Бандери, то й цю лексему переробляли на «бендерівський», як і похідне від цього прикметника слово «бендерівці» замість «бандерівський», адже іспанське (й польське – також) слово «бандера» означало «прапор», «стяг», «знамено». Тож не дивно, що герой роману Світлани Талан «Оголений нерв» Іван, молодий чоловік письменник початківець, переконує своїх друзів, фатально помиляючись сам: *«Думаю, що ні для кого не є секретом, що бандерівці – фашисти, вони різали всіх, хто розмовляв російською мовою, і на берегах вішали»* [13, с. 153]. Таке викривлене мислення – злочинний наслідок радянської пропаганди, яка жертвних борців за незалежну Україну в офіційній відцензурованій пресі й усіх інших ЗМІ зробила злочинцями й виродками. Ю. Лазебник доречно наголошував: *«Мене давно мучить те духовне провалля, яке впродовж сімдесяти років розколювало суспільство, на одному боці якого були "наші", а на другому – "не наші"»*. [10, с. 6]. Влада змушувала «не наших» обрати не стільки рабство як неволю, скільки набувати рабської психології страху.

Подібні явища в сучасній художній літературі про перший етап російсько-української війни проявляються досить часто. Наприклад, законно обрану українську владу героїня роману Світлани Талан, ненька юнака Євгена, який приєднався до сепаратистів, вступивши до так званого «Великого війська Донського», услід за російським телебаченням йменує хунтою: *«А на майдані хто стояв? Західняки, бо вони не мають роботи. Вони там палили шини, а ми... працювали в шахті»* [15, с. 25].

Подібне фіаско через російську пропаганду чекає гурток друзів, який молоді люди назвали Лугандією (від перших букв власних імен друзів: Льоня, Уля, Гена, Антон, Нік, Денис, Іван, Яків) у романі Світлани Талан «Оголений нерв». А головна героїня цього твору Настя, мати Геннадія та Іванки, які під час воєнного протистояння опинилися в різних таборах, – робить страшний, але справедливий висновок: *«Тут звикли до кріпацтва... Майдан розірвав кайдани рабства, уся країна радіє, а тут лячно: де мої кайдани? Майдан і Донбас – різні поняття»* [12, с. 222 – 223]. Ідеологічну платформу сепаратизму Світлана Талан влучно пояснює недолугими умовиводами більшості своїх персонажів: *«У Європу вони захотіли! А ще й у НАТО хочуть! Це щоб до Росії ближче підібратися та розмістити на Донбасі атомні ракети... Росія завжди була нам ближчою й ріднішою за будь-кого...»* [15, с.59]. Унаслідок ідеологічного зомбування східним українцям ближчими стали росіяни, аніж одноутробні брати – західні українці. «Раб» і «рабовласник» при таких історичних обставинах майже зростаються і не уявляють себе один без одного: ба більше, рабовласник при кожній слушній нагоді нацьковує раба на його вільного одноутробного брата (Д. Донцов). Деструктивні процеси колонізації і домінанта російської мови зруйнували спонтанне державницьке мислення нашого народу ще на початку ХХ ст. зсередини, адже були віхами «того "модерного москвофільства" (Д. Донцов), яке формувалося в Україні впродовж ХІХ ст. і яке суттєво гальмувало становлення нової української нації» [2, с. 21]. Малоросійство завжди було ідеологією, пускало метастази в усі сфери суспільного життя українців, сіяло зневіру у власні сили українського народу.

Багаторічне зомбування українців ідеями, що росіяни – найближчий братній народ, а Росія – старша сестра України, призвело російськомовних українців Донбасу до хибного висновку, що в Україні вони насамперед з причини української державної мови на перспективу завжди почуватимуться менш вартісними, а це підсвідомо спричинило образу, гнів і сепаратистські настрої у старшого покоління з «совковими» пережитками, а також їхнє бажання приєднатися до Росії. Ось чому голосувати за приєднання до Росії бабусі йшли з повітряними кульками і з червоними прапорцями в руках. Для мислячої людини така одіозна картина виглядала би клоунадою чи карнавалом блазнів, але для покоління донецьких чи луганських пенсіонерів це було відтворенням красивої ілюстрації минулих радянських першотравневих чи жовтневих свят. Один із авторських відступів роману «Ракурс» вражає читачів неприхованим сарказмом: *«Бабці виходили з будинків із пофарбованим волоссям, червоними губами, пудрою на обличчях, святково вбрані, у білих шкарпеточках та з усмішками щастя»* [15, с. 57]. Проте молоде покоління переконується, що для росіян вони, питомі українці, – зовсім не брати, а якийсь нижчий сорт, істоти, якими можна пожертвувати на полі бою, а то й навіть перестріляти під поганий настрій.

Серед багатьох обдурених і довірливих донбасівців і луганчан зустрічаються й розумні люди, які роблять належні висновки з пережитого досвіду. Мати Євгена в романі Світлани Талан «Ракурс» своєму синові навіть наважується відкрити очі: *«Женю..., ми самі винні в тому, що йде війна. Ми самі її покликали. Боялися бандерівців та фашистів, а зараз телефоную в Україну до знайомих – і в них усе там спокійно, ніхто не вбиває за російську мову»* [15, с. 214 – 215]. Таким людям хотілося й не зраджувати своє, українське, і водночас не відпихати «братньої руки» Росії, яка хитро манила насамперед матеріальними благами. Як справедливо акцентував Д. Донцов, постійна роздвоєність між імперськими вигодами й національним обов'язком, який час від часу пробуджував муки сумління, власне, той же горезвісний «політичний гермафродизм» [2, с. 21], завжди гальмував природний розвій національної свідомості в широких колах українського суспільства, тим більше – в російськомовному середовищі.

Реальна картина й російська ідеологія навіювання населенню українського Сходу різних жахів – несумісні. Л. Капелюшний свого молодого героя, сепаратиста Павла Горлача, який хотів побудувати справжню Донецько-Криворізьку республіку, примушує побачити Київ не очима фальшивої пропаганди, а таким, яким він є насправді навіть у часи АТО: *«Не марширували Майданом загони зі смолоскипами, не розпинали за російську, не ловили молодь для примусової відправки на фронт, не жєбдали забуті владою і країною покалічені солдати, не ходили відмічатися в спеціальні комендатури переселенці з Донбасу»* [8, с. 98]. Тим часом зріє усвідомлене протистояння російській окупації не лише населення Донецької і Луганської області, але й Криму. Показовим стає той факт, що власну зброю («стечкін»), яку Павло так цінував, він дарує кримському татарині, адже вона йому більш потрібна.

Молоде покоління – донецька робітнича молодь і студенти – на початку подій 2014 р., як свідчать літературні твори про перший період російсько-української війни (2014 – 2021 рр.) жили ілюзіями. Павло Горлач – учорашній студент, людина ерудована й у глибині душі налаштована патріотично, – потрапив у сильце російської пропаганди, вважаючи, що лише разом із Росією можна реалізувати ідею вільного Донбасу: *«Ідея творення нової держави. Справедливої (...) Україна скільки й вона воює за самостійність. Хто позбавив такого права Новоросію?.. Ще двісті років тому ми були Диким полем, і вже в 1918-ому свою Криворізько-Донецьку республіку проголошували!»* [8, с. 49]. Проте інший юнак, який навіть Гімну України напам'ять не знав, майбутній волонтер Сашко Гримайло, лише на рівні підсвідомості відчув, як багато він втрачає, коли з'явилися зрадники із «колорадськими стрічками»: *«Лише одинадцятого травня зрозумів, що в мене хочуть відібрати країну. І стало так боляче, хотілося ридати»* [14, с. 44]. Робити вибір у такій життєвій ситуації, звичайно, було дуже непросто, а коли навколо ще й люди протилежних поглядів, то й

небезпечно. Вулицями міст на важкій воєнній техніці їздять кадірівці, російські п'яні вояки смажать шашлики у дитячих пісочницях, підлітків забирають «на підвал» лише за те, що вони сфотографувалися біля російського блокпоста; мирних жителів катують, гвалтують, калічать. Наприклад, у романі «Ракурс» Світлани Талан ми бачимо зморожену кадірівськими згвалтуваннями дівчину, яку звістка про розстріл уже зовсім не лякає: *«Вона була боса, і її тоненькі ніжки волочилися по асфальту, лишаючи за собою темну пляму»* [15, с. 250]. Тому не дивно, що Соломія сама вимагає якнайшвидше вести її на розстріл. Її пальчики перебиті прикладом у криваву січку, а натуралістичний опис каліцтва змушує читачів жахнутися: *«Її маленькі груди, як у дівчинки-підлітка, були покусані – про це свідчили відбитки людських зубів. В одному місці укусу була гнійна рана»* [15, с. 233]. Якщо уявити, що перед загрозою подібного катування опинялися фактично всі мирні мешканці окупованих міст, то звинувачувати їх у покірності ворогам зовсім не випадає.

Водночас усі на Донбасі несподівано поділилися на непримирених ворогів. Дитина героїні роману Світлани Талан, молоді жінки-патріотки Насті, волонтерки, яка побувала в російському полоні в думках благає поради у матері, яка поїхала на свою малу Батьківщину – в рідну Галичину: *«Мамо, якби ти була тут, то не впізнала би багатьох своїх знайомих... У них наче чорт вселився... Мамо, чому люди стали такі злі? Навіщо вбивають одне одного?... Чому Іванна радіє, коли передають про вбитих наших солдатів?.. Я не сліпа, бачу, як вона аж підстрибує з радощів»* [12, с. 204 – 205]. Отже, знову постає проблема вибору та політичної ідентифікації.

Врешті, якщо спочатку на Донбасі з боку Росії спрацьовував ефект «пряника» – пустопорожніх обіцянок й святкових дійств з музикою, історичними виступами й урочистим вивішуванням російського триколура, то надалі в рух пішов «батиґ» – переслідування незгідних, цькування, навіть розстріли, згвалтування, грабунки, мародерство. А тим часом коїться те, що завжди в подібних випадках творила Росія: «Росіяни ментально не сприймають української окремої ідентичності, і тому сприяють і будуть сприяти всьому, що послаблює і розчиняє її» [1, с. 203]. Тож сподіватися на «добрих росіян» донбасівцям і луганцям не було сенсу, як і зараз немає сенсу нинішнім європейцям розмежовувати Росію на «причетних» і «непричетних» до українсько-російської війни.

Висновки. Росія при нападі на Україну й багаторічному продовженні війни так і не збагнула, що кожна повноцінна сформована політична нація, якою зараз є нація українська, має незнищенне ядро, яке час від часу, особливо в критичних ситуаціях, проявляється завжди, незалежно від сприятливих чи катастрофічних умов, проте співвідносно до моральної наповненості власного життя чи поглядів окремих особистостей, насамперед патріотів і пасіонаріїв, і найчастіше спочатку проявляється підсвідомо, спонтанно. На полі бою це демонструється постійно: *«В*

українців, всупереч сучасній військовій практиці, командири у будь-якому чині і званні йшли у наступі попереду, а відступали останніми» [8, с. 85]. Такого явища в російській армії ніколи й ніде не було, оскільки це ще й не нація, не народ, а протоплазма – етап, який народи Європи проходили на початку феодалізму. Ба більше, «російсько-український конфлікт належить до кардинальних, доленосних, майже есхатологічних в історії Східної Європи» [2, с. 5], тому й не дивно, що Україну зараз Західна Європа вважає щитом супроти російської загрози.

У важкі часи російської агресії населення України несподівано для ворогів і самого себе стало повноцінним народом повноцінної держави. До цього спричинилося усвідомлення українців себе монолітною окремою нацією на противагу нації російській, що виявилася аж ніяк не братньою, а до того ж, абсолютно відмінною в світогляді, ментальності й культурі. Героїчний пафос, який проявився у здатності обороняти своє, рідне, переріс у масовий героїзм і прозріння, породив явище запеклого й жертвовного опору загарбникам, а це в сучасній літературі призвело до появи героїчного епосу періоду українсько-російської війни, яка досі триває. Літературознавчі методології дають можливість нам проникнути в суть відповідних літературних текстів, а постколоніальна критика як методологія допомагає осягнути зовнішню й внутрішню суть російської зовнішньої політики, її мілітарної доктрини, а водночас сприяє розумінню, наскільки українська нація у наш час стоїть вище в гуманістичному, духовному й цивілізаційному аспектах від російської.

Література

1. Баган О. Націосорфські ескізи. *Баган Олег Історіософські есе*. Тернопіль: видавництво «Крила», 2021. С. 125–232.
2. Баган О. *Rossica: Російська цивілізація в історіософських інтерпретаціях: Нариси*. Тернопіль: Видавництво «Крила», 2022. 128 с.
3. Гуцало Є. Ментальність орди: статті. Київ: Просвіта, 1996. 176 с.
4. Донцов Д. Від містики до політики. Торонто: Спілка визволення України, 1957. 61 с.
5. Донцов Д. Дух нашої давнини. Дрогобич: Відродження, 1991. 341 с.
6. Донцов Д. Модерне москвофільство. К., 1913. 365 с.
7. Іваничук Р. Орда: роман. Львів: Просвіта, 1992. 199 с.
8. Капелюшний Л. Дике поле. Київ: Видавництво «Український пріоритет», 2017. 470 с.
9. Лизанчук В. Не лукавити словом. Львів [Б. в.], 2003. 559 с.
10. Лазебник Ю. Відчуження: як чинився поділ суспільства на «наших» і «не наших»; трагедії та уроки цього поділу. *Літературна Україна*. 1992. С. 3,6.
11. Липа Ю. Призначення України. Львів: Просвіта, 1992. 269 с.
12. Талан С. Оголений нерв. Роман. Книга 1. Харків: Видавництво КСД, 2022. 286 с.

13. Талан Світлана Оголений нерв. Роман. Книга 2. Харків: Видавництво КСД, 2022. 478 с.
14. Талан С. Повернутися дощем. Роман. Книга 1. Харків: Видавництво КСД, 2022. 382 с.
15. Талан С. Ракурс. Роман. Харків. Видавництво: Клуб сімейного дозвілля, 2018. 317 с.

THE RUSSIAN-UKRAINIAN WAR ON THE PAGES OF LITERARY TEXTS THROUGH THE PRISM OF POSTCOLONIAL CRITICISM

I. V. Volosianko

ZVO "King Danylo University";
St. E. Konovaltsia, 35, Ivano-Frankivsk, Ukraine;
e-mail: volosiankoivanna@gmail.com

The history of the Russian-Ukrainian war, starting from 2014, and especially after February 24, became a powerful catalyst for the development of a new Ukrainian war prose, which represents the war as an absurd reality in all its manifestations – pain, horror, destruction, death. In recent years, a fairly large number of various publications about the ATO, events in the east of the country, among which Svitlana Talan's works "Perspective", "Bared Nerve", Leonid Kapelyushnyi's "Wild Field", etc., occupy an important place.

The article explains how characters' nature, their psychology and motivation are revealed through actions. Special attention is paid to the historical and social context as a factor that influences the behaviour of contemporary heroes and shapes them. In view of this, during the study of the artistic display of these events in the literary texts of the studied Ukrainian writers, emphasis was also placed on post-colonial criticism, which has the tools to interpret historical excesses, their causes, as well as distant consequences, including the almost 400-year rule of Russia over Ukraine, constant extermination of the smallest sprouts of Ukrainian self-identification and the efforts of our people to profess their own national idea of Ukrainian independence.

For the analysis of literary texts about the first stage of the Russian-Ukrainian war (2014 – 2021), the works of O. Bahan, Ye. Gutsal, D. Dontsov, V. Lyzanchuk, Yu. Lypa were used as a high-quality toolkit of postcolonial criticism, which has the best results in interpretation the fate of post-colonized states, and that is exactly what Ukraine has been doing throughout all the years of its recent history (1991 – 2022).

Keywords: *age-old confrontation between Ukraine and Russia, Ukrainian national idea, Armed Forces of Ukraine, hybrid war, annexation of Crimea by Russia, heroic resistance to colonization, heroic pathos of the liberation struggle of the Ukrainian people.*